

Norgga Boazosápmelaččaid Riikkasearvi
Norske Reindrifsamers Landsforbund
Nørjen Båatsoesaemiej Rijkhesaervie
Sami Reindeer Herders' Association of Norway

Tromsø den 25. august 2017

Klima- og miljødepartementet

HØRINGSUTTALELSE VEDR. ENDRINGER I ROVVILTFORSKRIFTEN - SKADEFELLINGSBESTEMMELSEN FOR KONGEØRN OG KONGEØRNPROSJEKTER

Det vises til Deres høringsbrev av 21. juni 2017 vedr. forslag om midlertidige og geografisk avgrensede endringer i § 12 i forskrift om forvaltning av rovvilt 18. mars 2005 nr. 242. Norske Reindrifsamers Landsforbund (NRL) vil med dette få avgi uttalelse til saken.

Bakgrunnen for forslagene er flertallsmerknadene fra Energi- og miljøkomiteen 6. juni 2016, jf. Innst. 335 S (2015-2016), ved behandlingen av representantforslag 124 S (2014-2015) om tiltak for å redusere rovdyrproblemene for samisk reindrift.

De foreslåtte endringene er avgrenset i tid og rom, slik at de kun omfatter kongeørnprosjektene på Fosen og i Troms. Forslaget går ut på at det i situasjoner hvor det er dokumentert større skadeomfang over flere år i samme område, kan det innenfor de nevnte prosjektområdene tillates felling av kongeørn forut for skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon. Dette forutsetter at det foreligger fare for større skade. Videre kan skadefellingstillatelser i prosjektområdene knyttes opp mot et bestemt område og tidspunkt, uten krav til identifisering av skadegjørende individ. Forsøksordningen gjelder i den prosjektperioden som avklares i kontrakt mellom forskningsprosjektene og Miljødirektoratet.

Direktoratet viser i høringbrevet til tallene for ørnedrept rein over en tidsperiode fra 2005-2015, og begrunner dette med den reintallsøkning som har funnet sted de siste 15 årene i Finnmark. NRL vil understreke at en betydelig andel ørnedrepte rein/kalver finner man i områdene Troms, Nordland og Nord-Trøndelag hvor reintallene over flere år har ligget langt lavere enn det øvre fastsatte. For disse

områdene kan man derfor utelukke at tap av tamrein til kongeørn har noen sammenheng med reintallsøkning. Disse områdene kan også vise til gode slaktevekter, slik at tapene heller ikke skyldes dårlig kondisjon i reinflokkene.

NRL mener at de store tapene i disse områdene i all hovedsak skyldes økte bestander av kongeørn. Dette baserer seg ikke bare på faktiske tap, men også på reineiernes egne observasjoner.

NRL har både gjennom sosiale media, aviser og henvendelser fra fortvilte reineiere fått informasjon om ekstremt store tap av reinkalver til ørn sist vår. Situasjonen er dramatisk i flere deler av det samiske reinbeiteområdet, og hvor reineierne klart gir uttrykk for at situasjonen med ørnedrepte kalver ørn forverres fra år til år.

NRL har i møter med ansvarlige myndigheter tatt opp denne saken særskilt, og hvor vi har bedt om at det snarlig iverksettes tiltak for å bedre situasjonen. Fra NRLs side kan vi ikke akseptere at dette fortsetter. De store kalvetapene er etter vårt syn en klar indikator på at vi har en ørnebestand som er helt ute av kontroll. Vi har også en klar formening om at den eneste muligheten man har for å forebygge kalvetap, er å effektivisere skadefellingen.

Direktoratet viser videre til at ørnen er totalfredet i hht. Bernkonvensjonen og Naturmangfoldloven. Fra NRLs side vil vi få minne om at den samiske reindriften er en spesifikk samisk næring og urfolksnæring. Reindriften utgjør en sentral del av sameretten, og har sin nære tilknytning til folkerettslige prinsipper og rettsregler. Dette innebærer at rovviltbestandene ikke fritt kan øke på en slik måte at det røkter ved grunnlaget for den reindriftsamiske kultur. Rovviltsituasjonen må derfor også vurderes i lys av det vern samer har etter norsk rett og folkeretten, herunder Grunnloven § 108, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 og ILO-konvensjonen nr. 169.

I henhold til naturmangfoldloven (nml) §1 framgår det at naturens mangfold skal tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også som grunnlag for den samiske kultur. Dette samsvarer med det materielle kulturvern som kommer til uttrykk i Grl. § 108 og SP artikkel 27 og menneskerettsloven. Bestemmelsene i loven skal tolkes i lys av formålsbestemmelsen, og gir blant annet veiledning for skjønnsutøvelsen og om det skal igangsettes tiltak etter loven. Bestemmelsen synliggjør videre myndighetenes ansvar for å sikre samisk kultur ved praktiseringen av loven.

Naturmangfoldloven har ikke forrang for SP-artikkel 27 eller ILO-169. Dette innebærer at dersom et rovviltsituasjonen skulle komme i sterk motstrid med samiske interesser, er det ikke gitt at samiske hensyn må stå tilbake. I denne

sammenheng kan det vises til jusprofessor Inge Loranger Backer som legger til grunn at naturmangfoldloven ikke har noen forrang på linje med menneskerettskonvensjoner som er innlemmet i menneskerettsloven.¹

Fra NRLs side ser vi ingen grunn til å begrense den foreslåtte endringen i § 12 i forskrift om forvaltning av rovvilt til kun å kune gjelde prosjektområdene Troms og Fosen. Den kritiske situasjonen med store tap til ørn, er godt kjent hos rovviltforvaltningen, og vi krever at dette blir tatt på alvor. Vi foreslår derfor at endringsforslaget skal omfatte hele det samiske reinbeiteområdet.

NRL foreslår derfor følgende endring (merket med **fet skrifttype**):

§ 12. Skadefelling av kongeørn

Fylkesmannen kan gi tillatelse til felling av enkeltindivider av kongeørn som volder vesentlig skade på bufe eller tamrein, forutsatt at felling kan rettes mot bestemte individer, jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd b). Vedtak om felling skal være begrenset til et bestemt område og tidsrom. Det kan knyttes vilkår til fellingstillatelsen.

Innenfor det samiske reinbeiteområdet, jfr. reindriftsloven § 4, gjelder bestemmelsene i første ledd med følgende tillegg:

- a) Felling kan tillates selv om fellingen ikke kan rettes mot bestemte individer.*
- b) Ved større skadeomfang over flere år i samme område kan felling for å avverge vesentlig skade på bufe eller tamrein tillates, selv om skadesituasjonen ikke er akutt.*

Bestemmelsene i annet ledd kan undergis ny vurdering når resultatene fra prosjektområdene for prosjekter på Fosen og i Troms som er godkjent av Miljødirektoratet foreligger.

I forhold til de foreslåtte endringer i kommentarene til § 12 i forskrift om forvaltning av rovvilt (3. avsnitt) foreslår NRL følgende endringer (merket med **fet skrifttype**):

I det samiske reinbeiteområdet endres vurderingen av kravet til vesentlig skade på tamrein. Kravet om vesentlig skade opprettholdes, men det kan i vurderingen av om vilkåret er oppfylt legges vekt på om det har vært et større skadeomfang over flere år i samme område. I det samiske reinbeiteområdet endres samtidig vurderingen av kravet til akutt fare for skade og kravet om at det ikke er anledning til felling av kongeørn forut for skade. Det innebærer at i situasjoner der det er dokumentert større skadeomfang over flere år i samme område, kan det innenfor samiske reinbeiteområdet tillates felling av kongeørn forut for

---

¹ Backer, Inge Lorange, *Naturmangfoldloven*, Tidsskrift for Eiendomsrett (2009) s 182-213, punkt 2.3.

skade og uten at det foreligger en akutt skadesituasjon, så fremt det foreligger fare større for skade. I tillegg vil vilkåret om at felling kan rettes mot bestemte individer falle bort innenfor prosjektområdene. Det skal imidlertid fremdeles være slik at eventuelle skadefellingstillatelser begrenses til et bestemt område og tidsperiode, for målretting mot aktuelle skadegjørende individ i områder med vesentlig skade. Videre kan ikke omfanget av skadefelling være av slik karakter at det medfører bestandsregulerende effekter, jf. § 3. Endringene kan undergis ny vurdering når resultatene fra prosjektområdene for prosjekter på Fosen og i Troms som er godkjent av Miljødirektoratet foreligger.

NRLs forelåtte endringer vil, til tross for at det gjelder for hele det samiske reinbeiteområdet, fortsatt innebære strenge vilkår for felling.

I forhold til kongeørnsprosjektet, er NRL fornøyd med at arbeidet nå igangsettes. Departementet viser til at det er «...bred enighet om at kunnskapsgrunnlaget om kongeørn er godt». NRL vil i denne sammenheng understreke at at reindriftens kunnskaper om ørn må vektlegges som en del av dette kunnskapsgrunnlaget. NRL vil arbeide for å få gjennomført et dokumentasjonsprosjekt hvor tradisjonelle kunnskaper og erfaringer skal kartlegges og dokumenteres. I denne sammenheng vises det til vår høringsuttalelse av 23. januar d.å vedr. forslag til ny erstatningsordning for tap av tamrein til fredet rovvilt.

Mvh
Norske Reindriftsamers Landsforbund

(Sign.)
v/ Ellinor Marita Jåma
Leder

Per M. Sara
Rådgiver